

IN MEMORIAM



ELIS HÅSTAD

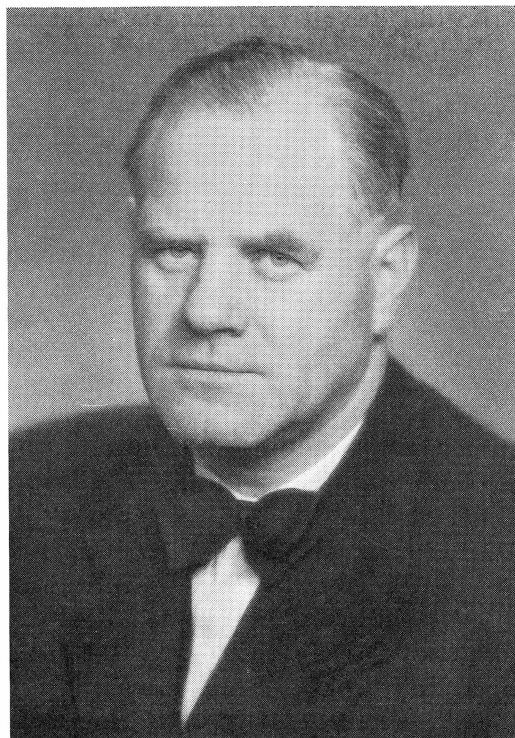
Det blev för Upplands fornminnesförening icke länge beskärt, knappast ett år, att ha landshövding Elis Håstad som sin ordförande. Han valdes härtill vid årsmötet i Veckholm 26 maj 1958 och avled 7 maj 1959. Men under denna korta tid hade landshöv-

ding Håstad rika tillfällen att visa vilket starkt intresse han hyste för fornvården och kulturminnesvården. Han blev fördenskull en stor tillgång för Upplands fornminnesförening under ordförandetiden.

När professor Elis Håstad utnämndes till landshövding i Uppsala län hösten 1957, återbördades till Uppsala och Uppland en person, som från barna-, ungdoms- och studieår vid skola och universitet hade den säkraste förankring i uppländska nejder. Det blev heller icke en novis på kulturminnesvårdens fält, som intog landshövdingestolen i Uppsala. Under sina akademiska studieår, som medlem av Upplands nation, kom Elis Håstad i intim kontakt med de rörelser på 20-talet, vars syfte var att befrämja vården om hembygdens minnen. I de från Upplands nation utgående samslutningarna, först Härkebergakommittén och därefter Disastiftelsen, blev Elis Håstad i egenskap av Upplands nations förste kurator självskriven ordförande. På ett oförliknligt sätt kunde han berätta om dessa den nyvaknade hembygdsrörelsens pionjärår, hur han tillsammans med friherrinnan Wera von Essen, professor Oscar Almgren, häradsdomare Erik Eriksson i Fullerö och intendent Nils Ålenius i häradsdomarens höga, men naggande goda Ford reste omkring i landskapet för att utvälja de timmerbyggnader, som bäst skulle kunna belysa den uppländska allmogens byggnadskonst vid det planerade friluftsmuseet vid Gamla Uppsala, sedermera i färdigt skick benämnt Disagården. Det var kanske helt naturligt att Elis Håstad hade stark känsla för dessa bygders minnesvårdande verksamhet, bondson som han var från Håstad i Odensala socken.

Under landshövdingetiden hann Elis Håstad uppnå ett flertal positiva resultat som kulturminnesvården hade gagn av, främst inom de komplicerade frågorna rörande grustäkt. Han hann också vara med om den slutliga lösningen av Upplandsmuseets uppbyggnad och organisation och blev den nya museistiftelsens första ordförande, ett ämbete som han dock aldrig hann utöva. Upplands fornminnesförening och Stiftelsen Upplandsmuseet uttalar sin tacksamhet över landshövding Håstads insatser, starkt medvetna om att hans minne länge skall leva i Uppsala och Uppland.

Nils Sundquist

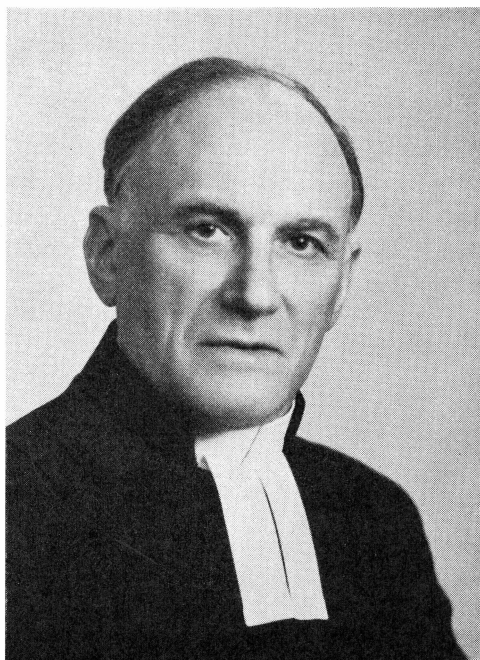


GUNNAR ANDERSSON

3 februari 1959 avled riksdagsman Gunnar Andersson, Gustavsberg. Riksdagsman Andersson var medlem i 1956 års kommitté för ordnande av Upplandsmuseets organisations- och lokalfråga, därtill utsedd av Stockholms läns landsting, vars ordförande han var. De som voro medlemmar av denna museikommitté kunna alla vittna om vilket intresse riksdagsman Andersson lade i dagen för museiärendet och vilken trivsel han spred kring sig vid sammanträdena. Tyvärr blev det icke riksdagsman Andersson förunnat att uppleva den dag då Upplandsmuseet stod färdigställt, men vi äro glada över att det beskärdes honom att vara med i utredningen tills den hunnit så långt att han kunde skönja det mål som till slut uppnåddes.

Riksdagsman Andersson var tillika medlem av Upplands fornminnesförenings styrelse och dess förvaltningsutskott som representant för Stockholms läns landsting. Även här spred han samma trivsel omkring sig som i museikommittén. Högt skattat av alla fornminnesföreningens medlemmar blev det mottagande föreningen fick vid sin vårutflykt till Värmdön och Gustavsberg våren 1957 och likaledes högt skattat blev riksdagsman Anderssons på djup förtrogenhet grundade föredrag över Gustavsberg vid den samling, som fornminnesföreningen hade i Bergasalen där.

N. S.



ERIK STRÖM

År 1959 har den västuppländska hembygdsvården lidit en kännbar förlust i det kontraktsprosten Erik Ström, Heby, avlidit. Prosten Ström var under många år Västerlövsta hembygdsförenings ordförande. Vid början av 1940-talet framträdde i Hebytrakten ett starkt intresse att i bygden inrätta en hembygdsgård, som dels kunde erinra dagens västerlövstabor om hur sockenborna bodde i gammal tid, dels kunde vara en samlingsplats för hembygdsvården och andra ideella rörelser. Ett osökt tillfälle att lösa denna fråga yppade sig 1943 då det blev tal om att riva den ärevördiga Erik Ersgården i Heby by. Prosten Ström framträdde nu som ledare för företaget. På hans initiativ bildades Västerlövsta hembygdsförening, till vilken Olsson & Rosenlunds AB i Heby överlämnade den åtråvärda gården. Genom prosten Ströms energi och

entusiasm stod det inte på förrän Erik Ersgården stod färdig på den för ändamålet upplåttna tomten med den vackra utsikten mot Västerlövsta kyrka. 1946 skedde den högtidliga invigningen. Det vittnar om ett mindre vanligt gensvar i bygden då hembygdsföreningen redan från starten erhöll icke mindre än omkring 1 000 medlemmar. Man torde kunna påstå att Västerlövsta hembygds-gård betytt ofantligt för stärkande av hembygds-gemenskapen i dessa trakter. För hans hembygdsvårdande gärning tilldelade Upp-lands fornminnesförening prosten Ström sin förtjänstmedalj 1951.

Under de senare åren var det en annan betydelsefull fråga, som prosten Ström med all kraft ägnade sig åt, nämligen återställandet av Västerlövsta kyrka i ett värdigt och vackert skick. Även nu hade prosten Ström rika tillfällen att visa vilken kraftfull ledare av ett dylikt arbete han var. I sitt förnyade, mycket tilltalande skick kunde Västerlövsta kyrka återinvigas till gudstjänstbruk våren 1958.

Kontraktsprosten Erik Ström blev emeritus 1959. Meningen var att han skulle njuta sitt otium i Uppsala. Men så hann icke bli fallet. Just efter slutad arbetsdag i Västerlövsta kom dödsbudet.

N. S.